Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 12-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 12, 1981 No. 150. VOL. LXXXVIII

ВЛАДИКА СТЕФАН ПРИЙНЯВ НА АВДІЄНЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ УНСОЮЗУ

(Світлив ред. М. Дольницький)

Владика Стефан з представниками УНСоюзу (зліва) ; В. Сохан , У. Дячук, д-р І. Флис і В. Оріховський. Позаду (другий зліва) — о. шамб. Роберт Москаль.

Філядельфія, Па. — У вівторок, 27-го липня, Владика Стефан Сулик, Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА, прийняв тут на авдієнції представників Українського Народного Союзу — головного предсідника д-ра Івана Флиса, головного секретаря Володимира Сохана, головного касира Уляну Дячук та головного організатора Василя Оріховського. У цій авдієнції, яка відбулася у митрополичій конференційній залі, брав також участь канцлер о. шамбелян Роберт Москаль і головний редактор „Америки" та „Шляху" Мстислав Дольницький.

На початку свого слова д-р Флис вияснив, що члени Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу мали намір вже раніше скласти візиту Владиці, але відкладали ці відвідини до часу покращання його (д-ра Флиса) здоров'я. В імені Головного Екзекутивного Комітетеу та всього членства УНСоюзу він привітав Владику з його призначенням на митрополичий престіл і склав йому заяву відданости та готовости з ним якнайтісніше співпрацювати. Він висловив віру в те, що Владика, який перебрав провід УКЦеркви в ЗСА у такий важкий час, зможе допомогти громаді поладнати успішно непорозуміння, і побажав Владиці якнайкращих успіхів у його відповідальній праці провідника Церкви і народу.

У. Дячук вручила Владиці два чеки пожертв на Українську Католицьку Церкву в ЗСА від УНСоюзу та поінформувала Владику про рішення Головного Уряду УНСоюзу признавати щорічно по дві стипендії для питомців УКЦеркви в ЗСА і в Канаді. Владика Стефан подякував за дотації і за приділені стипендії та попросив, щоб стипендії для питомців в Америці передавати до стипендійного фонду трьох епархій УКЦ в ЗСА, який опікується питомцями.

В. Сохан підтримав у свому слові заяви головного предсідника д-ра Івана Флиса та склав запевнення, що УНСоюз буде вповні співпрацювати з Владикою та підтримувати його працю над збереженням нашого обряду, мови, культури і традицій. Він підкреслив потребу повної співпраці між світськими організаціями та Церквою для згаданих цілей та обіцяв Владиці повну підтримку від УНСоюзу та його публікацій у стараннях про більше духовних покликань серед української молоді.

В. Оріховський підтримав заяви своїх передбесідників та поінформував Владику, що він у своїх поїздках по Америці ствердив, що Владика має велику повагу та авторитет в громаді. Він підкреслив, що українська громада покладає великі надії на Владику та радіє тим, що Владика цікавиться громадськими справами.

Владика Стефан подякував представникам УНСоюсу за відвідини та заяви про бажання УНСоюзу співпрацювати з УКЦерквою і допомагати йому в його важких завданнях. Перед Церквою та українською громадою, сказав Владика Стефан, стоїть цілий ряд важливих завдань і проблем, в тому в першу чергу справа збереження молоді при Церкві й українській громаді, тому і конечна єдність. Владика Стефан підкреслив, що українці є в незвичайно щасливому положенні в Католицькій Церкві, бо вони мають свою власну ієрархію, під проводом якої УКЦерква може багато зробити для збереження українства поза межами України. Він теж звернув увагу на те, що Папа Іван Павло II виявляє велику прихильність до українців, завдяки чому УКЦерква досягнула великих здобутків за час його понтифікату.

„Все, що ми маємо, та чого ми добились, це великі скарби, що їх мусимо не тільки зберігати, але і розбудовувати. Щоб здійснити наші завдання, ми мусимо діяти об'єднано і відвернути загрозу самоліквідації в наслідок внутрішніх непорозумінь", — сказав Владика Стефан. Він висловив признання за редакційну статтю у „Свободі" у справі зустрічей Владик Української Православної та Української Католицької Церков в ЗСА і заповідженого спільного відзначення цими Церквами 1,000-річчя хрищення України. Він висловив надію, що такі і подібні статті будуть і надалі появлятися у „Свободі". Стверджуючи потребу співпраці всіх секторів громадянства, Владика заявив, що не треба надто журитися розходженнями в громаді, бо ніколи не може бути повного спокою в громаді. Але такі непорозуміння, сказав Владика, не повинні доходити до скрайностей, в яких інакшедумаючих рідних братів називають ворогами. Владика Стефан звернувся з проханням до УНСоюзу, щоб він спільно з другими установами та організаціями старався довести до замирення в українській громаді, підкресливши при тому, що УНСоюз може відіграти важливу ролю у цих змаганнях до порозуміння та компромісу. Вкінці Владика додав, що він сам буде теж старатися причинитися до замирення в українській громаді.

(Закінчення на стор. 3)

БОРОТЬБА різних політичних і релігійних груп в Ливані не належить до рідких випадків. Але те, що сталося останньо в портовому місті Триполі таки привернуло до себе увагу. Там зударилися прихильники двох ісламських лівих організацій, які швидко перейшли до вживання зброї і в висліді загинуло принаймні 17 людей, а понад 30 було ранених.

НІМЕЦЬКІ БАНКИ ПРИЗНАЮТЬ ПОЗИКУ СССР

Бонн, Західня Німеччина. — Німецькі банки в Західній Німеччині в засаді погодилися фінансувати побудову газопроводу зі середнього Сибіру до Західньої Европи. Довжина того трубопроводу буде понад 5,000 кілометрів, а кошти побудови обчислено на біля 12 більйонів долярів, одначе німецькі фахові чинники передбачують, що та сума переступить 15 більйонів долярів.

З огляду на величину кредиту його здійснення відбуватиметься ступнево. Перша частина буде у висоті двох більйонів долярів. Вплата тієї суми з огляду на її висоту буде дефінітивним зобов'язанням німецьких банків кредитувати ту побудову аж до її завершення. Проєкт побудови був висунений Москвою вже декілька років тому, але неймовірні технічні труднощі та брак фінансів внеможливили започаткування робіт. Без західніх фінансів та передової західньої техніки СССР та його сателіти не спроможні перевести цей проєкт в життя.

Проти участи західнього світу в цій побудові були господарські, політичні й оборонні міркування. Одначе з німецького боку від самого початку були намагання позитивно розв'язати цю проблему. За тим стояв канцлер Гельмут Шмідт, одначе він велів іншим своїм співробітником висувати цю справу. Головним пропаґатором того проєкту в Західній Німеччині був міністер фінансів Ганс Маттгофер. Серед німецьких приватних господарських кіл також були застереження до німецького фінансування й технологічної та технічної допомоги в побудові того проєкту, але міністерство фінансів та інші державні чинники переломили ту неґативну поставу. Потрібна у тій побудові теж допомога американських фірм. Американські фабрики будують потрібні тягачі та ліфти, одначе на їхню доставу до СССР потрібний урядовий дозвіл, якого дотепер немає й невідомо, чи уряд президента Реґена погодиться його дати.

Після побудови того газопроводу Совєтський Союз почне сплачувати заборгування на його побудову. Борги буде він сплачувати постачанням газу до Европи, а в першу чергу до Західньої Німеччини. Достави ті з часом дійдуть до висоти 30 до 40 відсотків запотребування газу в цілому німецькому господарстві та в хатніх потребах населення. Це створить таке пов'язання та узалежнення німецького життя від СССР і його політики, що викличе наслідки політичного, а навіть оборонного характеру.

У світі

ПРЕМ'ЄР ПОРТУГАЛЬСЬКОГО УРЯДУ Франсіско Пінто Бальсемао подав до відома, що він вирішив зрезиґнувати зі свого посту й подати димісію цілого свого уряду. Він є членом соціяльно-демократичної партії Португалії, яка у виборах здобула найбільше число голосів і у зв'язку з тим її член є прем'єром, а більшість кабінету міністрів також. В середині тієї партії постали розходження з приводу політики уряду, очоленого Бальсемаом. На партійній конференції відбулася завзята дискусія, у якій значна частина членів висловилася проти політики прем'єра. І хоча в кінцевому голосуванні більшість його підтримала, але опозиція осягнула таке високе число прихильників своєї постави, що Бальсемао рішив уступити. Уступлення Бальсемао і його уряду може викликати довгу кризу уряду в Португалії. Справа в тому, що серед елементів, які перевели революцію проти диктаторського режиму, що був до революції, знайшлися в одному таборі різні світоглядові й політичні групи, які тепер намагаються закріпити своє групові позиції й виелемінувати своїх противників.

ПІСЛЯ ПОРАЗКИ ЛІВИХ ЕЛЕМЕНТІВ, ЯКІ розпочали револьту проти президента Ґамбії Давди Джавари під час його відсутности в країні в часі весілля англійського престолонаслідника в Лондоні, сенеґальської частини, які допомогли в придушенні револьти, переводять широку акцію ліквідації залишків змовників. Ґамбія не має власного війська, а тільки озброєну міліцію, частина якої збунтувалася проти президента. Ліві елементи, які організували револьту мали всебічну підтримку з боку лівійських емісарів, які фінансували револьту й допомагали у її плянуванні й переведенні. Після збройної інтервенції збройних сил Лівії у республіці Чад, інші африканські країни рішили боронитися взаємно проти таких дальших випадів. Саме тому сенеґальські частини зразу виступили на заклик леґального президента Ґамбії Джавари й допомогли йому перемогти змовників і закріпити свою владу в країні.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ УЖЕ ВІД ДОВШОГО ЧАСУ намагається інтервеніювати в расові спори в Південноафриканській республіці. Він озброює чорних партизанів, підтримує їх фінансово, а тепер його емісари заходяться в організування протиурядових профспілок. Уряд формально дозволив на існування таких виключно чорних, лівих профспілок, але одночасно доручив у випадку їхньої нелеґальної протиурядової діяльности перевести акції їхньої ліквідації.

УРЯД САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ ВИПРАЦЮВАВ плян мирового договору з Ізраїлем. Престолонаслідник князь Фагд з'ясував цей плян через савдійське офіційне пресове аґентство, а міжнародна преса скоментувала цей факт, як визнання де факто Савдійською Арабією Ізраїля. Так само скоментувала це частина ізраїльської преси, а колишній прем'єр і лідер Партії праці Їцак Рабін пояснив, що, хоч самий плян своїми пропозиціями є неприйнятливий Ізраїлеві, але він є визнанням, що Ізраїль існує й має повне право на розвиток, як народ і держава. Теперішній лідер Партії Праці Шимон Перес також відхилив пропозиції Савдійського уряду, як небезпечні для Ізраїля. Таку саму поставу зайняв теперішній кабінет міністрів під проводом прем'єра Беґіна. Уряд Беґіна станув на становищі, що під покришкою мирних пропозицій на ділі мається до діла з пляном ліквідації Ізраїля. В імені уряду міністер закордонних справ Їцак Шамір заналізував плян Савдійської Арабії й подав, чому Ізраїль у ніякому разі не може погодитися на постання самостійної й суверенної палестинської держави. Така держава була б неперевершеною базою для Москви й звідси Москва та скрайньо ліві елементи не лише загрозили б Ізраїлеві, але й викликували б небезпечні ферменти й усебічні конфлікти в усіх інших арабських державах та змагали б до державних переворотів у них, перемінюючи таким чином цілий арабський світ у бочку пороху.

ВІДЗНАЧИЛИ 6-ту РІЧНИЦЮ ГЕЛЬСІНКСЬКИХ УГОД

Ню Йорк, Н. Й. — Шоста річниця підписання Гельсінкського Заключного Акту, яка припала на 1-ше серпня, проминула майже в атмосфері тихої резиґнації для тих, хто справу оборони людських прав у світі брав поважно.

З цієї нагоди — Американська Гельсінкська Група за підписом голови Роберта Бернстіна і віцепрезидента Орвіла Шелла видала меморандум, в якому ствер джується, що „Серпень, 1-го, 1981 року, шоста річниця підписання в 1975 році Гельсінкських угод, — це темний час для тих, хто пильнував дотримувань положень про людські права в Акті. Кілька країн систематично іґнорували зобов'язання, які вони добровільно сами на себе взяли, підписуючи Акт. Найгірші порушники, Совєтський Союз і Чехо-Словаччина, намірилися розторощити рух їхніх громадян, які хотіли слідкувати за виконанням цього Акту, арештовуючи членів Гельсінкських груп і завдаючи їх до тюрем на довгі строки".

Далі в меморандумі сказано про невдачу Мадридської конференції, яка нараджувалася від листопада минулого року, а тепер має перерву до кінця жовтня ц.р., добитися звільнення засуджених і переслідуваних членів Гельсінкських груп. Бо якраз навпаки — тоді, коли проходили наради конференції, члени Гельсінкських груп у СССР були трактовані владою країни особливо нестерпно, що в свою чергу викликало слушну і сумну ремарку від голови американської делеґації амбасадора Макса Кемпелмена, який сказав: „Ми були свідками під час всього перебігу Мадридської конференції, під час якої Совєтський Союз проголошував свою вірність Прикінцевому Актові, що цей режим робив систематичні дії, щоб цілком зруйнувати увесь рух за людські права в Совєтському Союзі".

Далі в меморандумі Американська Гельсінкська Група закликає всіх учасників Мадридської конференції домогтися свободи руху для цих і інших Гельсінкських груп пильнувати виконання умов у Заключному Акті, або взагалі не погодитися на закінчення Конференції, яка, як бачимо, нічого доброго ще не осягнула. Першим кроком дотримування Акту буде звільнення 47-ох членів Гельсінкських груп, ув'язнених у СССР, і звільнення 16-ох осіб у Чехо-Словаччині, — пишеться у меморандумі, — як і припинення дальших переслідувань. Тепер же, у світлі грубих порушень Акту про людські права, інші положення Гельсінкських умов, як ось про безпеку, торгівлю чи з'єдання родин, розділених кордонами, тощо, хоч мають далі бути обговорюваними, але вони є порожніми, якщо СССР і Чехо-Словаччина порушуватимуть будь-яке домовлення.

В цьому меморандумі на кінці згадано поіменно засуд у СССР Фелікса Сереброва на чотири роки тяжких таборів і п'ять років заслання за те, що надіслав на Мадридську конференцію матеріяли про зловживання психушками в боротьбі з інакодумаючими в Совєтському Союзі. Його арешт — це останній арешт з цієї групи в СССР, що досліджувала зловживання психіятрією для політичних цілей, всі вони тепер у в'язниці.

Східньонімецькі дисиденти закликають до спротиву

Гамбурґ, Західня Німеччина. — Широко відомий західньонімецький журнал „Дер Шпіґель" подав у числі з 2-го серпня ц. р. текст відозви східньонімецьких дисидентів, яка закликає населення Східньої Німеччини до революції проти комуністичного уряду.

Розкинена летючка в східньому Берліні обвинувачує уряд Східньої Німеччини в нищенні людських прав та порушуванні основних прав, ґарантованих конституцією; летючка звернена проти поліційних репресій, які „здушують незалежну думку в усіх ділянках життя, змушують тисячі людей до гробової мовчанки, замикають їх у тюрми і висилають на примусове заслання".

В летючці сказано далі: „Події в Польщі вказують, як ми повинні боронити себе. Умовини для цього є тут значно кращі. Чому воліємо гинути, замість рішитися на запровадження зміни? Нехай кожний з нас робить все, що може. Прорвімо накривало мовчанки й ізоляції нашого народу."

Інші повідомлення зі Східньої Німеччини подавали про страйки і зудари молоді з комуністичною поліцією в Східній Німеччині, які на думку західньоевропейських спеціялістів є першими активними ударами німецького робітництва від часу східньоберлінського повстання 17-го червня 1953 року.

Крім того, летючка гостро критикує східньонімецький комуністичний уряд за його настирливе домагання нищити польський робітничий рух „Солідарносьць". Часами ці домагання були більш крайніми, ніж „пересторога" з Москви.

В Польщі продовжуються демонстрації

Варшава, Польща. — Не зважаючи на заклики уряду і вільної профспілки „Солідарносьць", щоб польські робітники здержались тимчасово від всяких форм протесту і демонстрацій, щоб таким чином дати можливість Крайовому комітетові профспілки спокійно обміркувати загальну ситуацію, яка витворилась після невдачних переговорів Леха Валенси із заступником прем'єра Мечиславом Раковским, деякі провінційні міста не заперестале протестувати. У містечку Кросно, яке має 38,000 населення, демонстранти винесли резолюції домагаючись від уряду негайної зміни харчової ситуації.

Також усі із зацікавленням очікують публічної дебати на економічні теми між Валенсою, головою Крайового комітету вільної профспілки „Солідарносьць" і заступником прем'єра Раковским. На цю дебату погодились вже раніше урядові чинники і вона буде передаватись крайовою телевізійною сіткою.

Політичні спостерігачі кажуть, що Москва із зацікавленням слідкуватиме за перебігом нарад у Ґданьску і у Варшаві, де засідатиме Центральний Комітет Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії. Речники Совєтського Союзу поробили також свої власні заходи, щоб повторити тиск на варшавський уряд. В суботу, 8-го серпня, ненадійно прибув до Варшави совєтський маршал Віктор Г. Куліков, головнокомандуючий військами Варшавського Пакту.

(Закінчення на стор. 3)

УСКЛАДНЕННЯ У ЛЕТУНСЬКОМУ ТРАНСПОРТІ ЗРОСТАЮТЬ

Вашінґтон. — На зміну першим декільком дням страйку контролерів летунського руху, які пройшли відносно спокійно і без більших ускладнень, в останніх днях прийшли чималі турботи. Після проголошення підтримки страйкуючим американцям, проголошеної летунськими контролерами деяких европейських країн, виступили в допомозі страйкуючим американцям канадські контролери. Вони заявили, що лети з ЗСА і до ЗСА не є безпечні і тому вони не будуть їх контролювати, ані спрямовувати в часі їхнього перелету над канадською територією.

Цей крок канадських контролерів викликав чимале замішання. Лети між ЗСА і Европою проходили здебільшого по так званій „північній руті", яка проходила над Нюфавндлендом, а навіть частина з літаків доповняла свої запаси пального на летовищі Ґандер, Нюфавндленд. Летунські контролери Ґандеру давали інформації про рух у повітрі на цій руті пролітаючим пілотам та про атмосферичні умови. Відмова виконувати ці функції змусила американські урядові чинники змінити північну руту так, щоб вона обминала канадську територію, а крім цього, вони відкрили, чи радше зміцнили дві південні рути, які проходять недалеко від Азорських островів, або на північ від них. Ті зміни викликали чимале замішання у летунському русі між ЗСА та Европою, а з огляду на безпеку американський уряд цивільної авіяції був змушений припинити всі лети з Канади й до Канади.

Витворився хаос у цілому летунському транспорті, що викликало обурення серед населення як в Канаді, так і в ЗСА, та потребу сильнішої реакції з боку урядів обидвох країн. Міністер транспорту федерального канадського уряду Жан-Люк Пепен заявив на пресовій конференції в Оттаві: „Ми не можемо бути на ласці летунських контролерів до останніх днів існування цієї країни. Летунські контролери в Канаді аж ніяк не є покликані видавати оцінки про безпеку в повітрі в повітяних просторах інших країн." Речники канадського уряду заявили, що уряд перейде до законних протизаходів проти канадських летунських контролерів, які надуживають свої позиції у некористь канадських громадян та інших подорожуючих та присвоюють собі права, що до них не належать.

Американські урядові чинники, крім технічних заходів для наладнування летунського транспорту, приготовляють адміністративні міри та приспішено тренують нових контролерів.

В Америці

У СТЕЙТАХ КАЛІФОРНІЇ І АЙДАГО ЗНОВУ горять ліси і вогонь загрожує житловим будинкам. Уряди обидвох стейтів будуть змушені переселити відповідну кількість населення у безпечні місця, бо вогні поширюються з великою швидкістю. В північній Каліфорнії вогонь охопив вже 8,500 акрів лісу і кущів. Понад 5,000 акрів лісу горить біля Сакраменто, густо заселеного людьми, і це є головною турботою стейтового уряду. Біля 1,200 акрів лісу горить у північносхідній частині стейту Айдаго.

В МИНУЛУ П'ЯТНИЦЮ, 7-ГО СЕРПНЯ Ц. Р. вийшло останнє число газети „Вашінґтон Стар" з товстим написом на першій сторінці „Останнє видання". Газета, як відомо, виходила 128 років і затруднювала 1,400 робітників. Останнім власником „Вашінґтон Стар" була корпорація „Тайм", яка вирішила закрити газету з причини великих фінансових втрат. Тільки в останньому році корпорація втратила понад 10 мільйонів долярів. Три роки тому корпорація „Тайм" закупила вашінґтонську газету за 85 мільйонів долярів і кожного року докладала до видання біля 20 мільйонів, але навіть ці заходи не зуміли врятувати цієї пополудевої, дуже почитної газети з тиражем 400,000. В останньому виданні надрукована також телеграма президента Роналда Реґена у якій пишеться, що „у Вашінґтоні сьогодні абсолютна тиша — перестала виходити добра газета, а з нею завмерла світла традиція". Перед можливостями змакнення стоїть також „Філадельфія Бюлетин", газета, яка має довгу 134-річну традицію.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН ПОПРОЩАВСЯ ЗІ своїм гостем, президентом Єгипту Анваром ель-Садатом, і відлетів на один місяць до Каліфорнії, де він відпочиватими на своїм ренчі. На військовому летовищі в Каліфорнії, Пойнт Магу, президента Реґена зустріли кількасот прихильників. Опісля Президент і Перша Лейді пересіли у гелікоптер і від'їхали на свою фарму біля Санта Барбара. Приблизно 17-го серпня Президент прибуде на декілька днів до Лос Анджелес, де він виступить у багатьох місцях і матиме пресову конференцію, а 2-го вересня поїде до Чікаґо, а потім повернеться до Вашінґтону.

В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ ГРУПА ІРАНСЬКИХ студентів вдерлася силою до альжирського посольства у Вашінґтоні і, захопивши там закладників, потелефонувала до пресового аґентства ЮПІ заявляючи, що вони протестують проти режиму Хомейні в Ірані і підтримують народний фронт Муджагідіна — (марксистська група). Вашінґтонська поліція і службовці Федерального Бюра Інвестиґацій зручно продістались до іранського відділення в альжирській амбасаді і почали арештовувати студентів. Під час перестрілки поліції зі студентами загинула одна особа, а дві були поранені. Студенти ввесь час викрикували гасла проти Хомейні і заповідали скорий загибель його режиму.

ДЕЯКІ ФОТОКОРЕСПОНДЕНТИ, покористувавшись тією обставиною, що їх було допущено до кабінету президента Роналда Реґена під час його розмови з єгипетським президентом Анвар ель-Садатом, поставили Реґенові декілька питань, між ними питання чи Уряд дійсно думає звільняти тих страйкуючих контролерів на летовищах, які не повернуться до праці в означений час. Президент чемно відповів фотокореспондентам, що Уряд дуже серйозно ставиться до всоїх рішень, але „цікавим" фоторепортерам опісля сказали офіційні речники Білого Дому, що їхнє зацікавлення може закінчитися тим, що їх більше не допустять до кабінету Президента в часі офіційних зустрічей. Після цього випадку Білий Дім випустив обіжник, у якому сказано, що тих фоторепортерів, які будуть допущені до кабінету Президента проситься не нарушувати ділової атмосфери і не ставити питань ані Президентові, ані присутнім там особам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

На рятунок третього світу

Країни третього світу знаходяться у важкій ситуації. Від конференції в Бандунгу, яка відбулася 1955 року, минуло 25 років, але відсталим економічно народам не вдалося перемогти нужду й вийти на шлях розвитку. Конференцію в Бандунгу Пандіт Неру і Джо Енлай, Тіто й інші провідники відсталих країн плянували, не зв'язуючись ні з бльоком Заходу ні з Совєтським Союзом, присвятити всю увагу своєму зміцненню й господарській розбудові, але це їм не вдалося. Негативні сили, а в першу чергу СССР штовхали неопреділені народи проти Заходу аж врешті опанували їхній бльок совєтські сателіти на чолі з Кубою, а Фідель Кастро став на їхній конференції у Гавані головою того бльоку. Це й довело до припинення конференції Південь-Північ.

У міжнародній опінії поширюється думка, що такий розвиток подій показав нерозвиненим індустріяльно країнам, до чого веде їхня співпраця з Москвою та послухи московським підшептам. Цій опінії дав вислів державний секретар ЗСА, Александер Гейг на конференції у Канкуні, Мехіко, де міністри 22 країн підготовили програму нарад поновлених нарад Південь-Північ, які відбудуться в жовтні цього року, він сказав: „Ми надіємося, що зустріч у Канкуні, а відтак конференція восені цього року зірвуть з дотеперішнім типовим підходом у справах Північ-Південь, який виявив себе тотально суперечним і стерильним".

Ілюстрацією нової ситуації на тому відтинку є склад учасників нарад у Канкуні. Як звичайно, бракувало там Совєтського Союзу, який аж ніяк не думає допомагати своїми матеріяльними ресурсами в господарській розбудові країн півдня. Але не лише це. Москва рішила була вислати на ці наради свого агента й найбільш відданого сателіта Куби. В цій цілі совєтські дипломати без перерви робили демарші в Мехіко, щоб мехіканський уряд, як господар, запросив і Куби. При інших президентах ЗСА це, мабуть, вдалося б, але не при теперішньому і при його державному секретареві Александрові Гейгові. Державний секретар заявив мехіканському міністрові закордонних справ Хорге Кастанєда, що ЗСА участи в конференції не візьмуть, якщо буде запрошений Кастро чи його міністер закордонних справ. Це саме перед тим на зустрічі з президентом Мехіко сказав президент Реґен. Завдяки тому конференцію у Канкуні пощастило перевести ділово й уникнути комуністичних агітаційних тирад, у яких спеціялізується Кастро та його співробітники.

За поновними розмовами Південь-Північ, не зважаючи на невдачу-попередніх допоміналися такі країни, як: Канада, Західня Німеччина, Франція. Канадський федеральний прем'єр П'єр Трудо, з власної ініціятиви об'їздив різні країни й порушував ці проблеми, а соціялістичні уряди Західньої Німеччини й Франції, цієї останньої після вибору соціялістичного президента Франсуа Міттерана, постійно підтримували потребу діялогу в цих справах. Окремим, дуже поважним поштовхом у цьому напрямі був звіт і рекомендації лідера німецьких соціялістів і голови соціялістичного інтернаціоналу, колишнього канцлера Західньої Німеччини, Віллі Брандта. Брандт є головою 18-ти членної комісії, яка вивчає проблеми міжнародного розвитку. У своєму звіті, опублікованому 1980 року, Брандт виявив, що відсталі країни півдня, якщо їм не допомогти, прямують до господарської катастрофи. Вони стоять перед маривом голоду, масових неполадків, суспільного розкладу. Соціяльні й господарські нерівності між ними й іншими країнами світу прибрали такі розміри, що їхніх наслідків уже не можна взяти під контролю.

Мехіко й невтральна Австрія очолили 11-ти членний підготовчий комітет, який опрацьовував листу запрошень. Серед запрошених були СССР і КНР. Совєтський Союз, як звичайно відповів пропагандивною нотою, в якій напав на колишній імперіялізм західніх держав, але ні словечком не згадав про — свій сучасний, зате Китай погодився взяти участь у характері господарсько відсталої країни.

Обсяг тих осінніх нарад дуже широкий. Ними мусять бути охоплені вже існуючі проблеми й недоліки, як і питання майбутнього розвитку.

На першому місці є справа колосального заборгування відсталих країн у промислових країнах. Це заборгування перейшло 500 більйонів долярів і обслуга того заборгування, тобто в першу чергу відсотки пожирають коло 44 більйони долярів річно. Черговою справою, яка вимагає негайної поладки — це кошти енергії. Ціна нафтової ропи дійшла до такої висоти, що недорозвинені господарсько країни не всилі заплатити за неї. Не менш загрозливе питання — це прохарчування населення. Деякі країни східньої Африки терплять цього року голод і їм негайно слід допомогти. До того доходить потреба індустріялізації, розбудови торгівлі тощо.

Тільки всебічна співпраця цих країн з промисловими країнами Заходу може допомогти тим останнім побороти існуючі недоліки й вийти на шлях розвитку. Ясно, що Захід може допомогти тільки заприязненим країнам, а не розбудовувати й зміцнювати такі, які виступають проти нього. Виглядає, що зустрічі в Канкуні довели до зрозуміння цього.

Ярослав Гайвас

ПЕРЕД ВИРІШНИМИ ЗАВДАННЯМИ

II

Підставою успіху сучасного польського зрушення була його всенародність, національний масовізм, повне усуспільнення тих акцій, які почалися у корабельних варстатах Ґданська, а опісля розлилися хвилею по цілій Польщі. Цей момент усеохоплюючого усуспільнення наростав у Польщі поступово. Невдачі 1956, а опісля 1970, відтак 1976 року навчили поляків, що без включення цілого суспільства в зрушення Москва завжди дасть собі раду окремо зі студентами, чи робітниками, інтелігенцією чи селянами.

Усуспільнення польської оборони

Нам не відомо, чи під впливом глибокої політичної інтуїції, чи у висліді глибокого й усебічного передумання, осмислення існуючої у Польщі дійсности Комітет Оборони Робітників, постали у важких днях 1976 року, додав на весні 1977 року до своєї назви Комітет Суспільної Самооборони, ставши таким чином КСС КОР. Дуже часто важко знайти первопочин таких рішень, як це є у Польщі. КОР — сам по собі був, мабуть, найбільш раціональним і доцільним почином у відповідь на московські погроми польських робітників у 1976 році, переправоджувані, як, звичайно, в таких випадках чужими, тобто польськими руками. В концепції суспільної самооборони містилися два преважливі моменти: самооборона перед несправоколованим наступом і то оборона суспільства і суспільними силами. На цьому виросла ціла стратегія, якщо так можна сказати, дальшого розвитку подій у Польщі, а може й цілого плянування, про існування якого ми не можемо сказати, хоч Москва на всіх рогах світу й усіми рупорами своєї пропаганди про це гуде, намагаючись відібрати подіям у Польщі, глибокий, стихійний ґрунт і звести їх до махінацій групки людей.

Добившись повного усуспільнення свого зрушення і завдяки тому перемоги у першій великій битві, поляки тепер мусять докласти всіх зусиль, щоб не затратити загальносуспільного характеру своїх ініціятив. Це є величезне завдання, яке перевищує усі інші. Йдеться про те, щоб у Польщі знайшлися люди й сили, які будуть здібні одночасно дати відпір московським заходам і своїм унутрішнім „татарським людям", готовим піти за поштовхами й намовами Москви.

Проти себе поляки мають не лише потужну російсько-совєтську машину, але й високоякісне керівне ядро в Кремлі. Група людей в Кремлі — це досконало витреновані спеціялісти, добре поінформовані й готові на всякі рішення. Сьогодні в Польщі є всі дані створити високоякалібрне провідне ядро. Вже від років у цій країні має місце своєрідна експльозія ідеологічних і політичних шукань, дебат, дослідів. Неймовірний феномен видавання декількадесятків нелегальних інформаційних й ідеологічно-політичних періодиків, видавання грубих книг у підпіллі — порівняймо це зі знецінюванням усякої підпільної діяльности деякими нашими людьми — інституція нелегальних викладів і лекцій для молоді, а студійних конференцій і семінарів для науковців і дослідників не лише створив атмосферу високого напруження політичної й суспільної думки, але вже породив цих усіх лідерів, як Курень, Валенса, Анна Валентинович і десятки, десятки інших. Ілюстрацією до цього у великій мірі був також дев'ятий надзвичайний з'їзд польських комуністів, де всупереч волі Москви й настанов партійного керівництва появилися дослівно сотні зовсім нових і дотепер невідомих активних людей, які змели з лиця землі старе керівництво й, залишивши тільки декілька вибраних собою осіб, настановили нове.

УПольщі настав той стан, про який Ернст Ренан коротко сказав: Народ попав у лють і доконав великих учинків, або Якоб Бурґгардт: На арену історії вийшли великі народні маси й заіснували великі події. Такі великі зрушення викидають з народного ядра, з його низів нових лідерів, а в потребі героїв. І Польща стоїть перед життєвою конечністю завершити процес виродщення нової провідної верстви, яка не лише вміла б повести свій нарід, але й протиставитися своїми кваліфікаціями перестарілих, але добре витренованих совєтських „вождів".

Оборона здобутого

Дотеперішні польські здобутки не можуть залишитися у тому стані, в якому вони є тепер. Їх не лише треба вирощувати, але їх також треба консолідувати, бо тільки так їх можна закріпити. В Польщі повстав плинний стан. Стара, насаджена Москвою система, рішуче збанкрутувала. Не під ударами якоїсь іншої політичної організованої сили, а під натиском народних мас, які після 35 років проби побачили, що вона зі собою несе. На звалищах совєтської системи в її польському виданні поляки мусять будувати свою систему, яка відповідала б їм і їхнім

(Продовження на ст. 3)

Ярослав Климовський

НА ВЕРШИНІ „БІЛИЙ ОРЕЛ"

(Про нову книжку Ірини Дибко)

Автор цього відгуку належить до тієї невеличкої групи книголюбів, що крім творів, писаних прозою, залюбки читає і збірки поезій. І коли на обрії появився „Білий орел", його автора була вже йому добре знайома з переліту — „На крилах дум" (1974) і з мандрів — „По стежинах душі" (1976).

Небагато книжок я прочитав „одним віддихом" та „Білий орел" мене до цього спонукав".

Те, що має найбільшу ціну в структурі твору, це його оригінальність, неповторність думок, образів і щирість змальовання поодиноких типів, — те, що в театральному тексті називаємо дійовими особами чи персонажами; у романі, повісті, оповіданні чи новелі герої живуть — діють на цієї персонажі грають свої ролі. До речі в одному і другому випадку їхня поведінка така як у житті.

Це все я знайшов у авторки, вона бо про ці вимоги — я певен — знає краще за автора цих рядків.

При творенні словесного образу діючою силою, матеріялом і зброєю є мова. Мається на увазі норми літературної мови, які діють у даний час, яких письменник не лише повинен притримуватися, але повинен їх збагачувати. Наприклад, донедавна ми, звичайні собі з'їдачі хліба (Слава Богу! у вільному світі з маслом) не знали як назвати fireplace. Звичайно досі ми говорили „коминок" (з польського „комінек"), та один із наших поетів (цікаво знати його прізвище) створив прекрасну назву: ватран. Тут не тільки чар у самій назві, але це слово дає повне уявлення придатності такої хатньої споруди.

„Здається, мова, це щось спільне нам усім — каже Іван Франко, — а проте, немає сумніву, що як кожна дитина в перших роках виробляє собі свій окремий жарґон, так і кожний письменник, особливо талановитий, виробляє собі окрему мову, має свої характерні вислови, звороти, свою будову фраз, свої улюблені слова". Наприклад в Ірини Дибко серед інших її власних новотворів подибуємо — „арома", „сарничка", „світляник" тощо. А втім її погляд на мову вона висловила в таких рядках

І хоч в далекій чужині,
ти народу симфонія мені.
Мово! — в унісон твоїх
акордів
лопочуть крила моєї душі

(„По стежинах душі", ст. 31)

Як бачимо сліди музичної освіти відбиваються у її поетичних порівняннях (симфонія, унісон). А якими поетичними образами переткане кожне оповідання збірки.

по полях похожав чар
природи

(ст. 49)

На цій же сторінці:

Тільки сонце невтомно
зігрівало тугою зранені серця.

Вивчення мови, підкорене вивченню її естетичної функції, як мови образної, стилістично організованої для відображення прекрасного в дійсності — важливий чинник письменницької творчости. Засіб словесного вираження поза сюжетом, композицією, темою, образом тощо, це ще один елемент поняття індивідуального стилю письменника. Коли ми вже приторком об стиль, то він у великій мірі залежить від характеру і темпераменту письменника. Слово в Ірини Дибко, крім чисто інформаційної функції, виконує ще й естетичну — відповідно думки і почуття

„А по морю почувань пливуть на човниках мрій усі думки".

(ст. 94)

По кутках кімнати, зимовий сутінок почав фіялкові тіні розмальовувати.

(ст. 105)

Тут письменниці не чуже і малярство. Звичайно маляр малює тінь якоюсь темною фарбою, та дуже часто й у фіолетних відтінках залежно від пори дня і віддалі.

І на цій же сторінці представлена носталгія такими словами:

...а жаль гострим лезом
протинав срібні ниточки
у прядиві спогадів.

А безвихідність представлена так:

Бо думки, як ті хмари
дощові, спадали зливою безнадійности й не давали спокою.

(ст. 115)

Авторка не тільки вміє створювати незабутні образи, але кожний такий образ своєю побудовою — це чудовий білий вірш.

• • •

Книжка має 160 сторінок, з чого перша частина, дві третини тексту займають оповідання для юнацтва, а друга частина, тобто решта книжки — оповідання для дітей старшого віку. Не подаватиму змісту тринадцяти оповідань не тому, що в цей спосіб відбирається від читачів цікавість, але просто тому, що це недоцільно, не згадуючи вже про те, що текст продовжився б ще на яких три сторінки машинопису, а тоді „Білого

(Закінчення на стор. 4)

ПОСИЛЮЄТЬСЯ РОСІЙСЬКИЙ ШОВІНІЗМ У СПОРТІ

II

Я йду до С. Лонґа і складаю офіційний протест.

— Це проти всіх норм спортової журналістики, щоб спортсменам не дали змоги говорити з журналістами.

С. Лонґ вислухав мене уважно і дуже рішуче каже:

— Давайте, підемо до совєтського начальства.

Перейшли ми півстадіону і аж по протилежнім боці я вперше побачив велику групу спортсменів СССР у червоних одягах і групу осіб в цивільному. Це й було начальство. Серед них я зразу розпізнав відомого українського тренера Валерія Скочка „який з принципу" говорить лише російською мовою. Розпізнав я і іншого „начальника", сильної фізичної будови, але прізвища його не міг пригадати.

С. Лонґ представив мене якраз голові делегації СССР, яким, як виявилося, був відомий український спринтер з 1950-их років Політико. Ми привіталися.

— З якою справою ви до нас приходите, земляче? — питає Політико.

— Як вам не соромно, що ви нікого зі спортсменів не пускаєте на інтерв'ю, — говорю я. Це ніяк не згідне з нормами спортивної журналістики.

— А хто ви такий? — він запитує.

Пояснюю, що я український журналіст з Америки й хотів би зустрінутися з українськими спортсменами.

— Тут влаштовувати зустріч і розмови незручно, — говорить Політико, — зробім так: прийдіть в восьмій годині увечері до нас до готелю. Ми зберемо всіх українців, сядемо й будемо говорити... Я теж українець. З Красного Луча.

Говорячи це, Політико іронічно підсміхнувся і по обличчях інших пробігла іронічна усмішка. Він, мабуть, в тому моменті не знав, що в мене в кишені вже було запрошення на прийняття, яке починалось в 7:30.

В часі нашої розмови на стадіоні відбувався біг на десять тисяч метрів. Публіка так сильно реагувала, що розмову було важко продовжувати. Я ще стояв кілька хвилин коло Політика і властиво не знав, що діється. Він раптом зблід і цілим його тілом трясли якісь судороги. Двадцятьрічний англійський змагун С. Джанс випередив совєтського спортсмена Анісімова на понад тисячу метрів і доганяв уже другого, який відставав на яких чотирися метрів. Це була сенсація, прямо небуденна подія, яка майже ніколи не трапляється на міжнародних спортових змаганнях. Англійці від захоплення своїм успіхом прямо шаліли. Стадіон покрили сотні їхніх прапорців. Ціла делегація СССР розгубилася і самі вони не могли збагнути, що сталося їхнім спортсменам.

Для делегації СССР — це був другий сильний престижевий удар. У першому дні змагань їхню чоловічу естафету в бігу 4 x 100 метрів дискваліфіковано за фальшування у передачі палички.

• • •

Увечері цього самого дня (18-го липня) ми були одні з перших у великому готелі „Европа", де мало відбутися прийняття. Мизаговорились зі знайомими і не помітили, як двома автобусами прибула ціла делегація СССР і як скоро вони почали займати спільно столи, щоб не помішатись з англійцями. Мої очі зупинилися на центральному столі, біля якого було ще кілька вільних місць. Я скоро до нього підійшов і сів на вільне крісло. Дуже скоро виявилося, що цілий той стіл був призначений для начальства СССР. Поруч мене сиділи тренери й офіційні представники. Скоро підійшов сам Політико зі своєю перекладчицею. Повернувшись до мене, він аж закричав:

— Що за несподіванка! І ви тут! І коло нашого стола?

Дуже скоро його покликали до президільного стола і ми залишились самі. Скоро ми ближче познайомились і я аж ніяк не хотів порушувати гостинности наших англійських приятелів і тому говорили про спорт, тренування, підготову, чемпіонів, говорили про московську Олімпіяду, про окремих спортсменів.

Один зі співрозмовців запитує:

— Ви добре орієнтуєтесь у нашому спорті. Це що, ваша професія?

— Ні, не професія. Цікавлюсь. Читаю київську спортову пресу. І дивує мене — всюди є українські спортсмени, українське начальство, а України ніде не видно. Вся преса називає вас росіянами.

— Як це ви можете говорити, що України немає, — відповідає мій спортовий земляк. — Україна стільки то золотих медалів завоювала на московській Олімпіяді. Коли повернулись з Москви нас вітав сам Щербицький, нагороди вручав.

— Щось я в пресі не зустрічав, що б Україна мала свою окрему команду на Олімпіяді.

— Чули ми теж цю вашу байку...як це можливо ділити нашу команду? Народ ділити, це непридобно...

— Поясніть мені будь ласка, як це так, що цей матч у Ґейтсгеді влаштоває Великобританія і Північна Ірляндія проти СССР. Північна Ірляндія не є членом ОН. А Україна таким членом є. То чому ж не міг бути матч між Великобританією і Північною Ірляндією проти СССР і України. І країна не була б поділена, єдність була б збережена і був би заспокоєний природний гін до національної окремішности...

І якраз тоді від спорту розмова перекинулась на питання національності. Цих питань ніяк не розуміли чи не хотіли розуміти росіяни, які теж сиділи за нашим столом. Виглядало, що вони прямо не знають про що ми говоримо. Один з них (відомий колишній спортсмен) прямо не витримав:

— Що ви з ума зійшли? Ви хочете, щоб Литва і Україна окремо?... Нікоґи цього не може бути. Всі ми русскіе...

Представники національних меншин старались доказувати, що в СССР немає жадної соціяльної дискримінації. Коли ти добрий спортсмен чи тренер, ти забезпечений всіма привілеями — дають машини, квартири, дачі над Чорним Морем. І тут виявилось дуже виразно, як талановитих представників національних меншин влада дослівно купує за привілеї. В ім'я тих привілеїв кожний мусить пожертвувати своїми національними почуттями. Тому талановитий Валерій Скочко „з принципу" говорить тільки по-російському, хоч українську мову знає. Він боїться втратити те, що здобув, відрікшись своєї національности. Це тому в Ґейтсгеді було

(Продовження на ст. 4)

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: У Канаді зорганізовано групу молоді (35 осіб) і вислано на курси української мови до Києва на шість тижнів. Чи на вашу думку це потрібно: висилати дітей там, звідки їх батьки втікали? (О. Савчук)

ВІДПОВІДЬ: Передусім постає питання: чому на поселеннях нема досі таких курсів? Ця чарка п'ється до таких рясних у нас наукових установ — інститутів, академій тощо та до їхньої не менш рясної професії. Чом би не створити такі курси у Гарварді? Наявна там школа українознавства не може замінити курсів української мови, тим більше, що і школою українознавства її важко назвати, оскільки тематика доповідей та й самий добір доповідачів у цій школі свідчать про її далеко не український напрямок.

Той факт, що молодь хоче поглибити своє знання мови, вияве дуже відрадне. І коли нема таких курсів на поселеннях, то, хоч-не-хоч, треба їхати по науку до СССР.

Особисто я не бачу великої небезпеки для молоді в поїздках до СССР. Бож різниця у рівні життя (матеріяльного і духовного) така велика, що молоді неважко зробити належні висновки. Канадський комуніст І. Коляска, живши саме в Києві, розчарувався у комуністичних ілюзіях. Безперечно, що, їдучи до СССР, молоді люди мають бути свідомі що всі лекції їхніх „вчителів" спрямовані на те, щоб, викладаючи мову, прищепити їм проколонізаторську ідеологію, ширити розбрат у лавах українців у вільному світі, обливати брудом українських патріотів. Таке переконання може знешкодити дію підступної розкладницької роботи.

Якщо ж совєтська пропагандивна машина і оплутає душі одиниць, то тим, що ми не пустимо ці одиниці до СССР, ми справі не зарадимо. Є ж випадки, що, й не бувши в СССР, молодь захоплюється просовєтською ідеологією, стає сліпим виконавцем волі червоно-фашистських ідеологів, що прагнуть кинути світ у комуністичну м'ясорубку. Недурно сказано: „Той, хто шукає болото, завжди його знайде".

На мою думку поїздки до СССР можуть тільки виликувати молодь від захоплення соціяльними утопіями та проколонізаторською ідеологією.

Зачеплене тут питання про курси української мови на поселеннях, я гадаю, варто обміркувати і науковим установам і окремим знавцям української мови (а такі ще є), як і всім іншим організаціям (включно з релігійними, союзовими, політичними). Невже важко організувати (такі курси у вільному світі? В Римі, Мюнхені, Америці, Канаді, навіть Варшаві)?

Я гадаю, що багато-хто з пенсіонерів (еміритів) погодиться допомагати таким курсам навіть безкоштовно. Те саме можна сказати і про найновіших еміґрантів.

Батькам же, які б хотіли послати дітей на ті курси, треба вимагати від релігійних, жіночих, союзових та політичних організацій, щоб такі курси стали дійсністю.

Тут, як і скрізь нагадаю слова Гете: „Тільки той варт щастя і свободи, хто йде за них щодня у бій".

Примітка автора: Для прискорення листування з читачами подаю свою адресу:S. Karavansky, P. O. Box 1167, Columbia, Md., 21044.

ДО ТЕГРАНУ, ІРАН, прибула нова мирова місія з наміром стати посередником у збройному конфлікті Іран—Ірак. Тим часом разом у склад місії входять представники Куби, Індії, Замбії і ПВО. Місія має мандат ОН. Після прибуття до Теграну члени місії зустрілися з теґранським міністром закордонних справ Госсейном Мусаві, але безрезультатно. На фронтах настав імпас, бо обидві сторони неэдібні на будь-які ініціятиви.

ДЕЯКІ КОНГРЕСМЕНИ висловили своє розчарування поступуванням урядових аґенцій і заявили, що не зважаючи на ухвалу закону в минулому році, який забороняє виплату грошей із фонду соціяльного забезпечення для осіб, які перебувають у в'язницях, фонд виплатив у першій половині 1981 року 14 мільйонів долярів допомоги для 3,200 кримінальників. Речник Департаменту справедливости заявив, що неможливо є контролювати цієї справи, щоб не порушити інший закон, а саме нарушення індивідуальної свободи американського громадянина.

ДЕМОКРАТИЧНІ сенатори і конгресмени пробують аналізувати тепер перебіг голосування над двома урядовими програмами, а саме над бюджетом Адміністрації президента Роналда Реґена і його пропозиціями зменшення податків. В обидвох випадках, як відомо, Уряд здобув велику перемогу і фактично осягнув намічені цілі. Якщо зменшення податків не поправить загальної ситуації і не збільшить продукції, — кажуть впливові демократи, — президент Реґен буде персонально відповідальний за створену ситуацію. Очевидно, демократичні законодавці готовляться тепер до зустрічі з іншими урядовими проєктами, наприклад, з можливістю реформи соціяльного забезпечення, абортів, молитви в школах тощо, які республіканська Адміністрація напевно поставить на чергу після упорядкування економічних справ.

В Польщі продовжуються...

(Закінчення зі стор. 1)

Він відбув довшу розмову з прем'єр-міністром польського уряду ген. Войцехом Ярузельским, який є рівночасно міністром оборони. Після цієї розмови польська пресова аґенція повідомила, що обидва військовики обговорювали справи бойової готовости польської армії. Зустріч совєтського маршала з польським генералом відбулась в атмосфері маневрів совєтської морської фльоти на Балтицькому морі, які охоплюють понад 70 воєнних кораблів, включно з літаконосцем „Київ". Польське населення насторожив десант совєтських військ у районі порту Балтиськ.

Вміжчасі совєтська преса, зокрема „Правда" і „Ізвєстія", не перестають атакувати „польських екстремістів" з вільної профспілки „Солідарносьць", що вони створюють „нестерпну ситуацію для соціялістичного ладу в Польщі".

У зв'язку з цим, що ситуація в Польщі знову погіршилась, Папа Іван Павло II заявив, що він молиться за польський нарід і за те, щоб уряд розв'язав живностеву кризу у його країні.

ГОДИНА УКРАЇНСЬКИХ МЕЛЬОДІЙ
РАДІО-ТЕЛЕПЕРЕДАЧА Р. МАРИНОВИЧА
НЕДІЛЯ, 16-го СЕРПНЯ, від год. 12-ої дня
УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО, Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ФЕСТИН-ПІКНІК

Грає популярна оркестра „КОЛОМИЙКА"
пані М. ШКВАРКО
Вступ: $4.00; $3.00 для молоді й пенсіонерів
Дохід на Фонд Укр. Телевізійної програми
До численної участи запрошує

РОМАН МАРИНОВИЧ
керівник

З уваги на постійний зріст коштів друку, а зокрема в останніх часах на підвищення поштових оплат, Видавництво „Свобода" змушене зменшити число гратісових газет.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА ФУНДАЦІЯ

щиро-сердечно дякує паням: Звениславі Івахів-Романів і проф. Анастазії Огроднік-Жилавій за успішне переведення грошевої збірки в сумі $ 1,130.00 на видання музичних творів проф. Івана Недільського.

Згадані пані не жалували праці і труду, щоб зорганізувати бувших мешканців та бувших учнів гімназії в Байройті в Німеччині, щоб своїми пожертвами допомогти утривалити музичну спадщину нашого композитора.

Також тепла подяка належиться проф. Нусі Чапельській за пропагування загальної збіркової акції на цю благородну ціль.

100.00 дол.: Д-р Михайло і Іванна Яцух.
По 50.00 дол.: Д-р Роман і Евгенія Дикий, Любомир і Ляриса Зєлик, Дмитро і Ніна Наливайко, Володимир і Звенислава Романів, д-р Роман і Люба Сілецкий, Теофіль Швайкун.
45.00 дол.: Д-р Татяна і Зенон Цісик.
30.00 дол.: Проф. Володимир Гнідий.
По 25.00 дол.: Мирон і Слава Білас, Тома і Ірена Бурка, Оксана Верига, Орест і Роксоляна Гарасимович, Соня Данилюк, Володимир і Романа Дигдало, проф. Анастазія Жилава, д-р Роман і Анна Кос, Іван і Наталія Олексин, Іван і Ольга Подусовський, Олег і Іванна Ратич, Ростислав і Галина Ратич, Дарія Федак, Володимир і Юлія Шашаровський, Володимир і Віра Мотика.
По 20.00 дол.: Гаврило і Неоніля Гордієнко, Ярослав і Ольга Городецький, Михайло і Катерина Гись, В. і Дарія Древницький, Борис і Звенислава Захарчук, Богдан Котис, Степан і Наталка Мартюк, Оля Павлюк, Микола і Стефанія Степанюк, Евген і Юлія Товпаш, д-р Володимир і Ярослава Ціханський.
15.00 дол.: Інж. Роман і Ірена Кравців.
По 10.00 дол.: Ігор Богомолець, д-р Еміль Грималяк, проф. Степан і Анна Микита, Любомир Ратич.
5.00 дол.: Михайло Войтович.

Перед вирішними...

(Продовження зі стор. 2)

потребам, та виростала з їхньої духовости, характеру, традицій. Народність тієї системи буде підставою усякої охорони проти совєтського наступу. А той наступ прийде, прийде неминуче. Тепер Москва не могла ані переконати, ані застрашити поляків. Ударити силою своїх дивізій вона не могла б. Бо без огляду на вислід збройної інвазії на Польщу, вона на цьому втратила б.

Арсенал московських заходів проти Польщі — невичерпний. СССР має час і кремлівські „вожді" можуть приготовлятися на найбільш пригожий час. А вміжчасі будуть вони всіми їм доступними засобами ослаблювати поляків зісередини, що й буде їхнім першим завданням. Росіяни традиційно майстри в тому. В опановуванні всіх народів, які їм удалося підкорити, вони послуговувалися роз'єднанням і розкладом тих народів зісередини. В одних випадках, як у відношенні до українців їм це вдалося й далі знаменито вдається, у відношенні до інших вони не зуміли добитися того, наприклад, у випадку Фінляндії.

Під сучасну пору крім усіх засобів роз'єднування й розбивання народів знутра, що їх вони традиційно вживали й розвинули до досконалости, тепер вони ще мають марксизм-ленінізм. Марксизм-ленінізм не здав зовсім історичного іспиту, як метода будування життя народів, але він виявився прекрасним знаряддям для розкладу й поневолювання народів. При його допомозі большевики не лише підкорили собі російський нарід, але вони його знаменито використали в поневолюванні інших народів. Марксизм-ленінізм має ту перевагу над іншими імперіялістичними доктринами, що він розкладає нарід, розбиває його на ворогуючі між собою частини й убиває в ньому те, що найцінніше, тобто стиль його життя, його духовий зміст, деправує історичну свідомість і вириває з коренем традиції, на яких постійно росте й відроджується народна сила.

Власне по цьому будуть вдаряти большевики у відношенні до Польщі. І якщо б їм це пощастило, питання вжиття сили, щоб остаточно докінчити підпорядкування собі польського народу було б тільки питанням часу й відповідних умов.

Завдання, що до нього треба вже братися — це питання польської господарки.

(Закінчення буде)

Мистецька виставка Ірини Гомотюк-Зєлик на Союзівці

У неділю, 26-го липня, тут, на прекрасній Оселі УНС Союзівці, відбулася виставка олійних картин відомої мисткині Ірини Гомотюк-Зєлик.

У просторій залі „Веселки були показані найновіші малярські праці мисткині, створені в цьому році. Були тут краєвиди — зимові і літні — з околиць Союзівки та Гантеру (в стейті Ню Йорк), як теж краєвиди зі стейту Коннектикат (в тому і морські), в якому мисткиня проживає. Були дві картини архітектурних пам'яток. Але переважали зображення квітів, квітучих дерев та садів.

Цілість виставки робила прекрасне мистецьке враження, і нею насолоджувалися численні відвідувачі, серед яких були не тільки гості Союзівки, але також багато людей, які приїхали із ближчих і дальших околиць спеціяльно на цю мистецьку виставку. Автор цих рядків, оглядаючи окремі картини із відомим нашим мистцем Темістоклем Вирстою, пильно слухав його професійні завваги, які можна коротко зсумувати так: „Бездоганна розв'язка тем, прегарна гармонія кольорів, солідна робота, справжнє мистецтво''. Опінію маестра Т. Вирсти подаю за його згодою.

Д-р Михайло Снігурович

Владика Стефан...

(Продовження зі стор. 1)

Ще раз дякуючи за відвідини та заяви представників УНСоюзу відносно співпраці з Церквою, Владика поблагословив працю УНСоюзу і побажав головному предсідникові д-рові Флисові скорого повороту до повного здоров'я.

Д-р Флис поінформував Владику про багатогранну діяльність УНСоюзу і запросив Владику відвідати Головну Канцелярію УНСоюзу та видавництва „Свобода" в Джерзі Сіти, Н. Дж.

Розмовами на теми економіки та довшим обміном думок про політичний та суспільний стан громади закінчено цю авдієнцію.

МЕХІКО Й АВСТРІЯ — ініціятори й спонзори нової ініціятиви для розмов „південь-північ" — після відбуття успішної підготовчої конференції у Канкун, Мехіко, роблять ширші заходи, щоб приготовити ґрунт для дальших розмов. У першу чергу вони хотять договоритися з Канадою, Індією, Францією, Швецією та Альжиром, щоб уряди цих держав співпрацювали в знайдені спільного ґрунту для майбутніх ухвал. Американський уряд президента Рональда Реґена зайняв у цій справі дуже реалістичне становище: ЗСА можуть допомогти у господарській розбудові поодиноких країн півдня, якщо ці країни змобілізують свої власні засоби й серйозно почнуть розбудовуватися. Зате ЗСА в ніякому разі не підуть утертим шляхом передавання допомоги у різні країни, де вони зникають в руках різних спекулянтів і упривілейованих елементів, а не доходять до тих, що їх найбільше потребують. Маєр Рашіш, підсекретар у державному департаменті для господарських справ, заявив: „Проблема розвитку відсталих країн — це проблема творчости, це питання справжнього росту. Допомога індустріальних країн не може бути інструментом для передавання засобів багатших країн у руки убогих".

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬНИЙ КОМІТЕТ
при ВІДДІЛІ УККА у Філядельфії, Па.
при співпраці
ВІДДІЛУ РОЗВАГ МІСЬКОГО УРЯДУ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ
влаштовує

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

МУЗИКИ, СПІВУ й ТАНЦЮ

„ГОМІН УКРАЇНИ"

присвячений корифеєві українського театру

Йосипові Гірнякові

у п'ятницю, 21-го серпня 1981 року, год. 8-ма увечорі
(у випадку дощу, в суботу, 22-го серпня 1981 р., год. 8-ма увечері)
НА ВСЕМІСЬКОМУ ФОРУМІ
Robin Hood Dell East, Ridge Ave. at Huntington St., Philadelphia, Pa.

УЧАСТЬ БЕРУТЬ:

- АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ, *бас-баритон Метрополітальної Опери*
- ЛАРИСА МАҐУН-ГУРИН, *сопрано*
- ЮЛІЯНА ОСІНЧУК, *концертова піяністка*
- ЕВЕЛІНА БЕЛЮЦЬ, *драматична акторка Чернівецького театру*
- АНСАМБЛЬ ЖАНРОВОГО СПІВУ „НАМИСТО", *мист. кер.* Петро Круль
- ТАНЦЮВАЛЬНИИ АНСАМБЛЬ „ВОЛОШКИ", *основниця* Зоя Граур Корсунь; *мистецькі керівники:* Олександер Граур і Софія Януш
- УКРАЇНСЬКА АМЕРИКАНСЬКА СТРУННА ОРКЕСТРА, *мистецькі керівники:* Фред і Юрій Лем
- ТОМА ГРИНЬКІВ І ЛЕОНІД ВЕРБИЦЬКИЙ, *акомпаньятори*

РЕЗЕРВОВАНІ КВИТКИ набувати в домівці Українського Конґресового Комітету Америки, 5004 Олд Йорк Ровд, Філядельфія, та в крамницях: М. ГАНУСЕЙ, „ОРІОН", „КОСМОС", „ФАНТАЗІЯ" і П-ва ЛУКАСЕВИЧІВ. В околиці Френклин вулиці — на „ВОЗНЕСІННІ", а на Френкфорді у п. МИРОНА БАРАНЕЦЬКОГО.

Український Фестивальний Комітет запрошує все Українське Громадянство Філядельфії та околиці, зокрема Аллентавну, Бетлегему, Бриджпорту, Вільмінґтону, Істону, Трентону, Честеру, Фініксвіллу та інших до масової участи.

ПРИХОДІТЬ ІЗ СВОЇМИ РОДИНАМИ Й ЗАПРОШУЙТЕ СВОЇХ АНГЛОМОВНИХ СУСІДІВ І ПРИЯТЕЛІВ.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

З глибоким жалем і сумом повідомляємо Друзів та Знайомих, що 10-го серпня 1981 р., несподівано упокоївся в Бозі наш Найдорожчий Чоловік, Батько і Дідусь

бл. п.

МИКОЛА ГРИЦІВ

нар. 1924 р. в селі Старе Брусно, Україна.

ПАНАХИДА — в середу, 12-го серпня 1981 р. о год. 8-ій веч. в пох. зав. Насевичів при 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН — в четвер, 13-го серпня 1981 р. з тогож пох. заведення до української католицької церкви Христа Царя у Філядельфії, а опісля на цвинтар у Факс Чейсі.

Тяжким горем прибиті:

УЛЯНА — дружина
МАРІЯ КОСТЮК — донька з чоловіком ОМЕЛЯНОМ та дітьми ОКСАНОЮ, ТАРАСОМ І БОГДАНОМ
ІРКА — донька
ОЛЯ — донька
та Рідні в Україні

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 9-го серпня 1981 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО І ДІДУСЬ

бл. п.

ТЕОДОР САВИЦЬКИЙ

нар. 20-го липня 1909 р. у Хиссвиях на Україні, закінчив гімназію у Львові, довголітній працівник у Народній Торгівлі у Львові.

ПАНАХИДА — у четвер, 13-го серпня 1981 р. у пох. заведенні Насевича 109 Tabor Rd. Philadelphia, Pa., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН — у п'ятницю, 14-го серпня 1981 р. о год. 9-ій ранку з пох. заведення до української католицької церкви Царя Христа при 17-ій та Каюґа вул. у Філядельфії, а опісля на український католицький цвинтар у Факс Чейсі.

В глибокому смутку:

дружина — МАРІЯ
син — МИРОН з дружиною ІРИНОЮ
дочка — ІРИНА СКУЛЬСЬКА з мужем БОГДАНОМ
внуки — АНДРІЙКО, ДАРЧИК, МЕЛЯСЯ І ТАІСА
брат — МИХАЙЛО з Родиною
сестри — ТАТІЯНА КОРОМЕЦЬ І ОКСАНА КОСІЛЬ
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і на Україні.

•

Замість квітів на могилу Покійного проситься складати пожертви на Український Культурний Центр у Філядельфії або на Патріярхальний Фонд.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в неділю, 9-го серпня 1981 року відійшла від нас у Вічність на 77 році життя наша Найдорожча МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

ТЕКЛЯ ЯКИМІВ

ПАНАХИДА — у вівторок, 11-го серпня 1981 р. о год. 7:30 веч. в пох. заведенні Talarski, 380 Maple Ave., Hartford, Ct.

ПОХОРОН — в середу, 12-го серпня 1981 р. о год. 9:30 ранку до церкви св. Михаїла, а опісля на цвинтар Св. Михаїла.

У глибокому смутку:

син — ГРИГОРІЙ з дружиною ОЛЬГОЮ та донями НАТАЛКОЮ І МАРТОЮ
донька — ЮЛІЯ КОЛІНСЬКА з мужем ПАВЛОМ та діти БОГДАН РОМАН, МИРОН, МАРТА І ПАВЛО
та ближча і дальша Родина в Україні і Америці.

---

6 серпня 1981 р. відійшов у Вічність проживши 90 літ

бл. п.

Проф. МИКОЛА ГРИГОРІЙЧУК (ІВАНЧУК)

був. довголітній директор Учит. Семинара у Дрогобичі

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в неділю, 9-го серпня 1981 р. відійшла від нас на вічний спочинок, проживши 82 роки, наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ЙОЗЕФА ДОРОШІНЦОВА

Залишились у глибокому смутку:

Доньки — АННА ДУБЛЯНИК з Родиною
МАРІЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ УЗДЕЙЧУК і дітьми
ЙОЗЕФА ЩЕРБІЙ з дітьми
і шість правнуків

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

14-го липня, 1981 р. відійшов у Вічність мій Добрий Дорогий Батько

бл. п. ГАВРИЇЛ ВОВК

Глибоко вдячна друзям, дорогим приятелям, сусідам, усім добрим людям за дар любові і співчуття у днях важкого горя; всечеснішим отцям: о. мітратові В. Андрушкову, о. крилошанину Б. Смикові за відправлення Панахид, Заупокійних Богослужень і проведення похорону дня 16-го липня ц. р.

У пам'ять Покійного складені пожертви на:
Сиротинець при Інституті Ім. Св. Ольги у Бразилії в сумі — 150.00 дол.
Церкву Ім. Св. Софії у Римі — 55.00 дол.
Заупокійні Служби Божі — 70.00 дол.

Нехай „Той Хто Живими і Мертвими володіє" усім Вам відплатить сторицею.

Із вдячністю
СОНЯ ВОВК

•

У СУБОТУ, 22-го СЕРПНЯ, 1981 р. сороковий день смерти

бл. п. ГАВРИЇЛА ВОВКА

в годині 4-ій пополудні у церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Гантері, Н. Й. відправиться

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

Прошу згадати Покійного у молитвах

ДОЧКА

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
І
ОКРУЖНА РАДА
УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ

спільно влаштовують

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ ЧІКАҐО Й ОКОЛИЦІ

НА УКРАЇНСЬКІЙ ОСЕЛІ В РАВНД ЛЕЙК, ІЛЛ.
В НЕДІЛЮ, 16-го СЕРПНЯ 1981 р.,

із гаслом:

« Об'єднаними силами — до спільної мети »

Програма розпічнеться Богослуженням о год. 11-ій ранку, та соборним Молебнем. Опісля — спільний обід із присутністю представників Головних Урядів УБС і УНС. **Омелян Плешкевич**, голова Світової Кооперативної Ради, виголосить доповідь на тему: *„Українські Союзи на службі українській людині" — значення, користі й услуги українських союзів.*

Каса „Самопоміч" переведе по обіді роздачу грошевих нагород, що була запланована на „Веселий день" 2-го серпня, але через зливний дощ, не могла відбутися.

Заплановано також зустріч українських союзових сеньйорів із інж. Степаном Куропасем і Катериною Баран. Д-р Роксоляна Гарасимів та інж. Р. Бараник з'ясують проєкт дому сеньйорів у Чікаґо. Будуть також: мистецька програма, спортові змагання, музика і танці.

Окружні Управи УНС і УБС щиро запрошують українське громадянство до численної участи у «Союзовому Дні»

На вершині...

(Продовження зі стор. 2)

орла" з уваги на „великі крила", треба було б хіба спрямувати до журналу.

Заки напишемо декілька речень про другу частину книжки — подамо, що цю книжку надрукувало Видавництво „Київ" у Філядельфії, в офсетній друкарні О. Бак-Бойчука. Обгортку виконала Лариса Мартинюк. Літературна й технічна редакція Б. Романенчука.

У супровідному слові про авторку і її книжку говориться про брак книжки для юнацтва, та і з книжкою для дітей не краще. Потішимо себе, що ця справа все таки тепер представляється набагато краще як колись, як — скажім — у часах Лесі Українки, інакше з цього приводу вона не нарікала б. Тоді вона єдина своїм пером блестіла в цьому жанрі, бо писання інших авторів були до цієї міри слабі, що Леся Українка, яка відповідала за „Дзвінок" густочасто мусіла їх картати. Прагненням Лесі Українки було наблизити дітей до важливих й актуальних проблем. На прикладі шотляндців у своїй поемі „Роберт Брюс" поетеса показала, що долю вітчизни вирішує увесь народ. У заспіві до поеми, Леся Українка пояснила дітям алегоричність твору.

Давня повість! І на байку схожа, —
Є в ній певні справи, єсть і мрії,
Але правда, наче зірка гожа.

(„Дзвінок", 1894)

Напевно багато з отих дітей, що читали в той час ці рядки, кільканадцять літ пізніше стали в ряди учасників-добровільців наших Визвольних Змагань.

Чому згадується Лесю Українку? Бо так, як на серці Лесі Українки лежало молоде покоління, так це саме є і в Ірини Дибко. Так, як Леся Українка керувалася дитячою психікою і вимогами дитячої літератури, це саме робить авторка збірки „Білий орел" (до речі вона ж і педагог), ба навіть у згаданому супровідному слові відверто говориться, що Ірина Дибко „в дечому нагадує Лесю Українку". Таку помічницю в „Дзвінку", як Ірина Дибко, Леся Українка напевно хотіла б мати.

Шість оповідань для дітей — „Черевички", „Подія з метеликом", „Довгодзьобик", „Казка про зоряний пісочок", „Колоски", „Мрія" — це невеличні зате дуже цінні під поглядом виховним твори.

І тут Ірина Дибко привчає дітвору до поетичних образів.

Присмерк потайки зайшов до Іринки до спальні і непомітно приколисав задумане дівчатко.

(„Черевички" — ст. 128)

„Подія з метеликом" починається так:

Трелі пташиних пісень вітали соняшний ранок. В унісон їхнім пісням — цвіркуни ще час від часу мрійливо розказували про таємниці місячної ночі...

(ст. 129)

В оповіданні — „Колоски" натрапляємо на таке місце:

Світляники спалахують і зникають і ще раз спалахують та погасають як вогники мрії... любови... щастя... в неодного з нас у житті.

(ст. 149)

В оповіданні „Мрія" натрапляємо ще на один дуже цікавий поетичний образ.

З нею крок у крок ішла задума.

Тут абстрактне поняття-задума прибирає ціхи людини, докладніше живої людини в русі (своєрідний антропоморфізм).

У рамках цього тексту несила навести всі цікаві місця, що ними пронизана ціла збірка. Словом про цю книжку можна написати книжку. Звернемо ще тільки увагу на словотворення — характеристичний засіб мистецького зображення, що його часто вживає Ірина Дибко.

„...але вірив, вірив так сильно, як силою тієї віри переходив непрохідні вершини".

(„Білий орел" — ст. 46)

Інколи слово повторяє тричі —

„Усміхаючись, одна одній подали руки навхрест і почали кружляти — кружляти — кружляти".

(„Черевички" — ст. 124)

Одна тільки заввага — відчувається брак ілюстрацій, які підсилили б текст і цим ще більше піднесли б мистецьку вартість збірки.

Діти, дитинство — цікава тема для майстрів пера, недаром Фрідріх Шіллер сказав, що це єдина непокалічена природа, яку ми ще бачимо в освіченій людськості.

Правду хтось сказав, що найкраще про письменників говорять їхні твори. З цієї ж причини я і навів деякі фрагменти „Білого орла".

Під кожним оглядом — нова книжка Ірини Дибко, зокрема за її вірлиний лет, заслуговує на оцінку „Summa cum laude".

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку англійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

Посилюється російський...

(Продовження зі стор. 2)

чути тільки про російський спорт і російських спортсменів. Так писала про це вся британська преса.

Тому на таких змаганнях є конче потрібна наша, українська присутність.

До нашого стола в одному моменті підійшов відомий член британської легкоатлетичної асоціяції. Він просив, щоби я переклав такі його слова: „Я захоплений російськими людьми і російським спортом". Я відмовився це перекласти і сказав йому, що він ображає національні почування цих людей. За нашим столом, крім росіян, сиділи українці, литовці і естонці. Він це зрозумів і своє „захоплення" скорегував так:

— Я був на Україні в 1977 році. Я захоплений Києвом, знаю і шаную багатьох українських, литовських і латишських спортсменів. Усі ви прекрасні люди.

* * *

Велика частина вечора пройшла за цікавими розмовами, з різними людьми і зокрема після вечері, біля різних столів. Вкоротці і мої приятелі прорвалися на залю і почувались, як у себе вдома. Говорили про все — про Польщу, Бейрут, Бабі Фішера і Корчного, Руденка і Бердника. Часом було і весело Коли ми говорили про Близький Схід, один український земляк кинув репліку:

— Підождіть лише. Ми підемо туди і наведемо порядок. Побачите.

Декому це не сподобалося. А я докинув.

— Відколи це Україна має імперські, експансистські амбіції, щоб наводити „порядок" в інших частинах світу?

Усі розсміялись, зрозуміли про що я говорю, лише автор репліки ніяк не міг збагнути, що в цьому таке веселе.

* * *

В одному моменті вийшло так, що я сам опинився за столом. Раптом біля мене, з'явилися два „земляки". Сіли по боках. Один з них зразу перейшов на „ти":

— Ми земляче з тобою по душам говоримо. А ти нам заливаєш... Ще й журналістом прикидаєшся. А який ти журналіст? І пресскарти не маєш.

— Не маю? Ось дивись — і я витягнув свою пресову карту „Смолоскипа" і поставив перед ними на стіл.

— Так ти зі „Смолоскипа"? І ті хлопці, що з тобою? От ви (і тут він вжив кілька нецензурних слів).

Вони встали і відійшли. Я теж встав, перейшов залю і пішов за ними. Хотів побачити, куди вони йдуть. Поруч готелю стояли два автобуси. В одному з них сиділо двох членів делегації СССР, з якими, збігом обставин, нам доводилось найбільше говорити. Біля автобуса вже була варта.

Я повернувсь до стола. Сів і зразу біля мене сіло двох молодиків-росіян.

— Так, ви кажете, що вам наша власть не подобається, — почав один з них. — А що саме вам не подобається.

— А я з вами взагалі ще не говорив, вперше вас бачу.

— От в тому то й справа. Говорив би з нами — було б все впорядку. А то говорите з іншими. Не спортом ви займаєтесь, а антирадянщиною. Бачили тих двох у автобусі і тебе могли б там посадити...

Раптом на залі повстало замішання. Не прощаючись, ціла делеґація СССР почала виходити до автобусів. Хто танцював, уривав танець і виходив, з ніким не попращавшись. Англійці розгубились. Підходять до мене і запитують, що сталося. Домовлялися, що всі будуть на прийнятті до 12-ої години ночі, а тоді була лише 10:15.

У цілій суматосі я чую що хтось шепче мені в ухо:

— Бачите, що ви наробили...хто ви такі, що вони вас налякалися...доручили всім йти до автобусів...

Відповісти на це питання вже не було змоги. Той, що шепнув мені ці слова, огірчено покидав цей цікавий вечір, повертався до СССР з нерозгаданою загадкою в його серці і думках: кого налякалось КҐБ?

* * *

На змаганнях у Ґейтсгеді українські спортсмени здобули такі перші місця: П. Поченчук — ходьба на 20 кл.; Д. Ковцун — поштовх ядром і диск; А. Крупський — стрибок з жердиною. Спеціяльне відзначення разом з англійцем С. Коу одержав українець Д. Ковцун.

Зустріч з талановитим юнаком

У гарячу липневу суботу, коли над Лос Анджелесом стояла бронзова хмара „смогу", Віра Котелевич-Данєльс запропонувала мені прогулянку до чудового містечка Пасадіна, відомого з фестивалів рож, де у підніжжі гір св. Гавриїла (у Каліфорнії майже всі місцевості, пляжі, шляхи названо іменами святих) на вісімдесятдвоакровій площі є розміщений престижевий Каліфорнійський інститут технології, або в скороченні Калтек.

Фридрих Данєльс

У цьому славному Інституті 17-річний Фридрих, син Віри Котелевич, колишньої „Міс Союзівки", і Томи Данієльса, небожа Джека Пеленса, вже втретє дістав стипендію Фундації Форда на літні студії. Цього року, завдяки непересічним здібностям у математиці і знанню п'ятьох мов, дирекція Інституту назначила його асистентом професора Лі Бравна, і молодий Фридрих протягом сімох тижнів викладає курси з ділянки інженерії для тридцятьох студентів, сам подавши проєкт програми навчання.

На поблизькім „фрівеї" шуміли авта, десь вдалині розбивав об береги свої хвилі холодний, бурхливий Пацифік, а тут, на терені Інституту Технології у тіні старих дерев тихо журчав потік, росли розкішні лілеї і літали водні русалки. В будинках (більше ніж двадцять) різних стилів від італійського ренесансу почерез арт-деко до модерних, збудованих після землетрусу в 1972 році, панував дивний настрій. Годинник на вежі повільно вибивав час, дзвонили дзвони як у середньовічному манастирі і відчувалася тут велич людського духа.

Стрункий, вродливий юнак Фридрих радів, що може похвалитись скарбами людського знання, і гарною українською мовою розказував історію цього славного учбового закладу.

Інститут Калтек заснував в 1891 році Еймос Дж. Труп і протягом двох декад він був відомий як інститут Політехніки ім. Трупа. В 1921 році цей інститут поширив програму навчання, кладучи увагу на стислі науки — математику, фізику і хемію. Під сучасну пору, крім вищезгаданих предметів, викладають тут молекулярну біологію, астрономію і геологію. У відомих сейсмологічних лябораторіях відбуваються конференції науковців цілого світа і прогулянки до поблизьких руїн церкви св Андрея.

Найцікавіше було побачити величавий восьмиповерховий будинок бібліотеки, де є зібрані книжки (між ними „білі круки") і наукові журнали у всіх мовах. У російськім відділі ми побачили видання авторів, імена яких — Фещенко, Ніколенко й інші, говорили про їхнє українське походження.

Цікаво розказував молодий Фридрих про життя і дисципліну в кемпусі, а також підкреслив, що з 14,0000 випускників, на протязі існування цього Інституту, вісімнадцять одержали нагороду Нобеля, десять Національну медалю наук, понад тисячу займають високі становища в науковім світі, а три астронавти летіли в орбіту.

Також Калтек інститут працює з космічною лябораторією, і ми бачили знімки з найновіших полетів, поміщені на таблиці.

З поблизьких гір св. Гавриїла падала вечірня прохолода на розпалену гарячим сонцем землю, і я, прощаючи молодого майбутнього науковця, щиро бажала, щоб його ім'я було колись записане в анналах цього передового в світі учбового закладу, в мальовничім містечку Пасадіна в Південній Каліфорнії.

Ірена Ванчицька

ПРЕДСТАВНИК ЗСА Джеймс Малон асистент державного секретаря для справ океанів і морів, запропонував конференції для справ морського закону, яка саме тепер відбуває свої наради в Женеві, Швайцарія, перевести основну ревізію різних дотеперішніх устійнень. Причинами цієї ревізії є господарська недоцільність цілого ряду попередніх домовлень та неможливість довести до ратифікації проєкту нового договору через американський Конґрес. Враховуючи ці моменти, Уряд Реґена дав доручення своїм делеґатам на цю конференцію добитися відповідної ревізії домовлених пунктів. Малон виразно заявив в часі свого виступу, що дотеперішні устійнення не захищають як слід американських інтересів. Без Америки експлуатація морського дна покищо майже неможлива, бо власне тільки Америка має відповідні інструменти та машини і досвід як це робити. Малон сказав: „Питання і сумніви, які виникли в часі перегляду дотеперішніх домовлень є принципового характеру" і через те їх не можна залишити без відповіді.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА плянує запропонувати Конґресові новий плян добровільного набору молоді до війська, який передбачає багато користей зокрема для тих, які погодяться піти до тих родів війська, які найбільше потребують поповнення, а не як досі, коли молоді особи вибирали собі рід і поповнювали переважно ряди морської фльоти і летунство. Лоренс Корб, заступник секретаря Департаменту оборони, дискутуючи новий плян Адміністрації підкреслив, що Уряд мусить випрацювати таку програму, яка різнилася б від дотеперішньої і притягала б молодь до тих родів війська, які конечно потребують поповнення. „Кожний, що вступає до армії має якісь, зокрема студійні користі, — заявив Корб, — але для тих, що підуть туди, де пішле їх Уряд ми хотіли б знайти окрему винагороду".

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.